

KC - 58

75

Nâng cao vai trò quản lý nhà nước về sở hữu trí tuệ trong giai đoạn hội nhập

Lê Xuân Trường

Trưởng phòng Quản lý Chuyên ngành

Xây dựng, bảo vệ và phát huy giá trị tài sản trí tuệ ngày càng đóng vai trò hết sức quan trọng đối với sự phát triển không chỉ của doanh nghiệp mà còn với mỗi địa phương và quốc gia, đặc biệt trong điều kiện cạnh tranh gay gắt hiện nay. Bảo hộ sở hữu trí tuệ là bảo vệ giá trị cho các sản phẩm đặc trưng từ đó nâng cao và phát huy thế mạnh sản phẩm là tài sản trí tuệ của mỗi doanh nghiệp khi đưa ra thị trường tiêu thụ.

Nhận thức được vai trò của sở hữu trí tuệ đối với sự phát triển khoa học công nghệ, cũng như đối với sự phát triển kinh tế - xã hội và đang dần trở thành mối quan tâm chung của xã hội. Trên cơ sở Nghị quyết số 188/2010/NQ-HĐND ngày 09/12/2010 của Hội đồng Nhân dân tỉnh Đồng Nai về mục tiêu, nhiệm vụ và phát triển kinh tế-xã hội, quốc phòng-an ninh 5 năm 2011-2015, ngày 26/7/2011, UBND tỉnh ban hành Quyết định số 1852/QĐ-UBND về Chương trình khoa học và công nghệ hỗ trợ doanh nghiệp nâng cao năng lực cạnh tranh, áp dụng hệ thống quản lý chất lượng tiên tiến, bảo hộ sở hữu trí tuệ trong quá trình hội nhập giai đoạn 2011-2015 nhằm nâng cao nhận thức của các doanh nghiệp Đồng Nai về bảo hộ sở hữu trí tuệ để các doanh nghiệp chủ động xây dựng, khai thác phát triển và bảo vệ tài sản trí tuệ; Nâng cao năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp Đồng Nai thông qua việc hỗ trợ xác lập, khai thác, bảo vệ và phát triển tài sản trí tuệ và quảng bá các tài sản trí tuệ thông qua việc xây dựng website cho các doanh nghiệp. Trên cơ sở kết quả đạt được của Chương trình trong giai đoạn 2011 - 2015, Sở Khoa học và Công nghệ tiếp tục tham mưu UBND tỉnh ban hành Quyết định số 837/QĐ-UBND ngày 22/3/2016 về Chương trình khoa học và công nghệ hỗ trợ doanh nghiệp nâng cao năng lực cạnh tranh, áp dụng hệ thống quản lý chất lượng tiên tiến, bảo hộ sở hữu trí tuệ trong quá trình hội nhập giai đoạn 2016-2020”.

Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến kiến thức về sở hữu trí tuệ

Để nâng cao hiệu quả thực hiện chương trình KH&CN hỗ trợ doanh nghiệp về thực thi quyền sở hữu trí tuệ (SHTT), từ đầu năm 2012, Sở Khoa học và Công nghệ đã chủ động có kế hoạch phối hợp tổ chức công tác tuyên truyền, phổ biến các quy định pháp luật liên quan đến sở hữu công nghiệp đến các cơ sở sản xuất, kinh doanh, dịch vụ và cán bộ làm công tác quản lý ở địa phương góp phần nâng cao nhận thức về xác lập quyền, chống xâm phạm quyền sở hữu công nghiệp và cách thức nhận biết hàng nhái, hàng giả về sở hữu công nghiệp thông qua các hội nghị, hội thảo và phát

hành các tài liệu tuyên truyền như Bộ sách về Sở hữu trí tuệ gồm: **“Tạo dựng một nhãn hiệu”**; **“Tạo dáng sản phẩm”**; **“Sáng tạo tương lai”** nhằm giới thiệu chi tiết kiến thức về các đối tượng sở hữu công nghiệp dành cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ.

Hội nghị tập huấn **“Bảo hộ và khai thác quyền Kiểu dáng công nghiệp”** tổ chức ngày 26/5/2017

Hỗ trợ xây dựng trang thông tin điện tử (Website) giới thiệu về đặc sản bưởi Tân Triều – sản phẩm đã được cấp giấy chứng nhận chỉ dẫn địa lý.

Ngoài ra, công tác tuyên truyền được thực hiện trên các phương tiện thông tin truyền thông, cơ quan, báo, đài trong tỉnh. Sở Khoa học và Công nghệ thường xuyên phối hợp với Đài Phát thanh và Truyền hình Đồng Nai thực hiện các tọa đàm liên quan nhằm nâng cao nhận thức của cộng đồng về việc xây dựng, khai thác và bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ. Liên tục từ năm 2011 đến 2017, Sở Khoa học và Công nghệ phối hợp với Đài Phát thanh - Truyền hình Đồng Nai tổ chức thường niên các buổi tọa đàm phát sóng trên đài ĐN1 chủ đề: **“Thiết kế tạo dáng sản phẩm”**; thực hiện phóng sự với chủ đề **“Nhãn hiệu tập thể và chỉ dẫn địa lý”**; thực hiện tọa đàm với chủ đề **“Sáng tạo – Trách nhiệm của thế hệ trẻ”**; **“Đổi mới sáng tạo – Cải thiện cuộc sống”** nhằm tuyên truyền, phổ biến và nâng cao kiến thức về sở hữu trí tuệ cho các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Đồng Nai.

Tọa đàm Tọa đàm nhân Ngày Sở hữu trí tuệ thế giới 26/4/2017 với thông điệp “Đổi mới sáng tạo – Cải thiện cuộc sống”

* Phát huy vai trò chương trình KH&CN hỗ trợ doanh nghiệp về SHTT

Thực hiện mục tiêu áp dụng Chương trình khoa học và công nghệ hỗ trợ doanh nghiệp nâng cao năng lực cạnh tranh, áp dụng hệ thống quản lý chất lượng tiên tiến, bảo hộ sở hữu trí tuệ trong quá trình hội nhập, nhất là hỗ trợ cho các doanh nghiệp quy mô vừa và nhỏ trên địa bàn tỉnh. Trong giai đoạn 2011-2015, trên lĩnh vực SHTT, Sở KH&CN đã hỗ trợ 174 đơn vị trong đó có 139 nhãn hiệu hàng hoá trong nước, 2 nhãn hiệu hàng hoá nước ngoài, 10 kiểu dáng công nghiệp, 6 sáng chế và thực hiện đăng ký chỉ dẫn địa lý cho bưởi Tân Triều, 18 website... Hàng năm, công tác tư vấn, hướng dẫn thủ tục nộp hồ sơ bảo hộ tài sản trí tuệ, cung cấp thông tin về nhãn hiệu hàng hoá, kiểu dáng công nghiệp và thông tin sáng chế cho gần 150 đơn vị, doanh nghiệp.

Công tác hỗ trợ doanh nghiệp đăng ký xác lập, bảo hộ quyền sở hữu công nghiệp

Biểu đồ thống kê số đơn và số văn bằng được cấp giai đoạn 2011-2016

Số liệu thống kê về kết quả bảo hộ sở hữu công nghiệp ở Đồng Nai trong những năm qua cho thấy, số lượng đơn đăng ký bảo hộ các đối tượng sở hữu công nghiệp tăng lên hàng năm, đặc biệt là các doanh nghiệp có vốn đầu tư của nước ngoài đã đăng ký bảo hộ các đối tượng sở hữu công nghiệp trước khi đầu tư vào Đồng Nai chiếm một tỷ lệ khá lớn trong tổng số đơn đăng ký.

Chính sách bảo hộ SHTT của tỉnh thu hút doanh nghiệp đầu tư nước đăng ký cũng thể hiện vai trò quan trọng của bảo hộ SHTT. Hoạt động sở hữu trí tuệ không chỉ là việc bảo hộ các đối tượng sở hữu trí tuệ trong phạm vi quốc gia mà còn được mở rộng sang các nước và lãnh thổ khác, nhất là trong xu thế hội nhập ngày càng sâu rộng như hiện nay. Đây là cơ hội tốt nhất để doanh nghiệp Việt Nam mua các công nghệ (sáng chế) do nước ngoài đăng ký ở Việt Nam (thường các doanh nghiệp chỉ chuyển giao sáng chế được bảo hộ); đồng thời cũng là cơ hội nhằm thu hút đầu tư của nước ngoài vào Việt Nam.

Bên cạnh đó, việc đăng ký bảo hộ đối tượng sở hữu công nghiệp ở một hoặc một số nước chính là nhằm giành được độc quyền sử dụng đối tượng sở hữu công nghiệp ở nước hoặc những nước đó. Vấn đề này có ý nghĩa thực tiễn to lớn, thể hiện rõ nhất là đối với nhãn hiệu và sáng chế.

Trao giấy chứng nhận nhãn hiệu tập thể cho trái măng cầu na của Hợp tác xã dịch vụ - nông nghiệp Phú Lộc.

Chôm Chôm
Rambutan
Long Khánh

Hỗ trợ xây dựng logo chỉ dẫn địa lý Long Khánh cho sản phẩm chôm chôm

Sản phẩm xuất khẩu mang nhãn hiệu trong nước có chất lượng cao trên cơ sở áp dụng công nghệ và sáng chế, nếu không đăng ký bảo hộ nhãn hiệu đó ở nước nhập khẩu thì khi đạt được uy tín với người tiêu dùng, sản phẩm này chắc chắn sẽ có người bắt chước cả về nhãn hiệu và công nghệ, sáng chế, thị trường tiêu thụ có thể giảm hoặc mất hoàn toàn; vì vậy, đăng ký nhãn hiệu, sáng chế ở nước ngoài để bảo vệ mặt hàng xuất khẩu trở thành vấn đề rất quan trọng và bức thiết đối với các doanh nghiệp tiến hành mở rộng thị trường kinh doanh thông qua xuất khẩu hàng hóa.

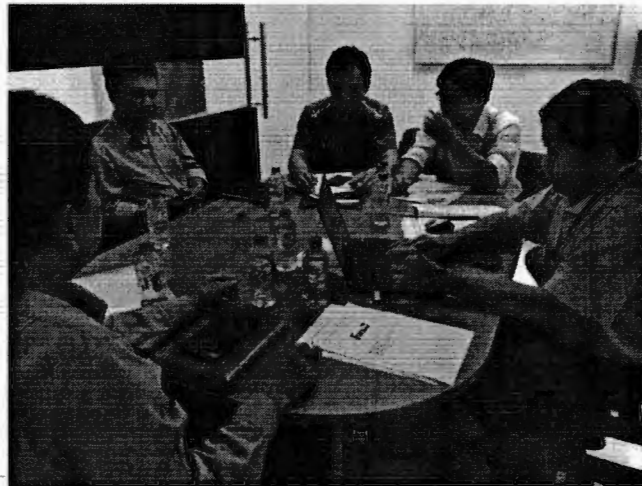
Biểu đồ thống kê chương trình KHCN hỗ trợ doanh nghiệp giai đoạn 2011-2016

* **Đảm bảo thực thi quyền SHTT trong thực tiễn**

Không chỉ đẩy mạnh tác-tuyên-truyền, đưa chương trình KH&CN phát huy hiệu quả trong việc xây dựng thương hiệu cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ. Là một tỉnh công nghiệp nằm trong khu kinh tế trọng điểm phía Nam với hàng chục ngàn doanh nghiệp đang hoạt động tại hơn 30 khu công nghiệp trên toàn tỉnh thì việc thực thi hiệu quả pháp luật về SHTT nhằm bảo vệ tài sản trí tuệ cho doanh nghiệp trong điều kiện thị trường thế giới ngày càng “phẳng” như hiện nay nhất là doanh nghiệp địa phương cũng được Sở Khoa học và Công nghệ hết sức quan tâm và đã tham mưu UBND tỉnh ban hành Quyết định số 121/QĐ-UBND thành lập Đoàn Kiểm tra liên ngành về phòng, chống xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ giai đoạn 2011-2015 trên địa bàn tỉnh Đồng Nai.

Hoạt động thanh tra về thực thi quyền sở hữu trí tuệ trong doanh nghiệp năm 2011

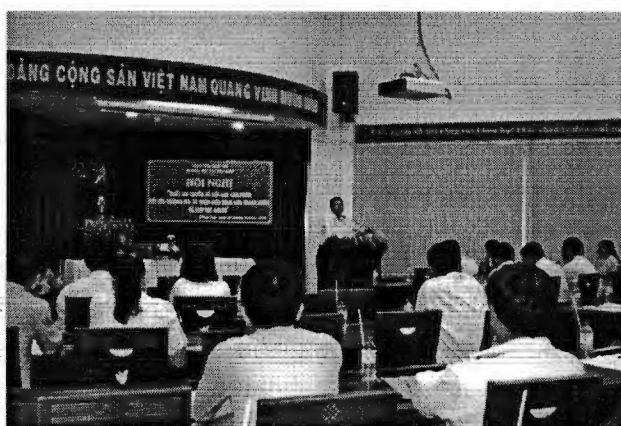
Đoàn kiểm tra liên ngành 168 làm việc với Công ty TNHH Woosung Việt Nam vào ngày 01/12/2016

Thực thi hiệu quả pháp luật SHTT ngày càng quan trọng, dù đã có nhiều chuyển biến tích cực trong hoạt động sở hữu trí tuệ, thể hiện trong việc doanh nghiệp ý thức được tầm quan trọng nên đã chủ động tham vấn pháp luật và thực hiện các hoạt động đăng ký, xác lập và bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ (SHTT) các tài sản trí tuệ đối với sản phẩm. Tuy nhiên, các loại hình vi phạm quyền SHTT ngày càng xuất hiện tinh vi với nhiều phương thức, thủ đoạn khác nhau.

Chỉ riêng tại Đồng Nai giai đoạn 2012-2015, Chi cục Quản lý thị trường đã tiến hành kiểm tra, xử phạt 332 vụ vi phạm sở hữu công nghiệp qua đó xử lý trực tiếp 324 vụ, chuyển công an điều tra 7 vụ. Tổng số tiền xử phạt là gần 2,4 tỷ đồng. Trong các vụ xâm phạm quyền SHTT đã bị xử lý thì nhiều nhất là vi phạm về giả nhãn hiệu hàng hoá (321 vụ), và 3 vụ vi phạm chỉ dẫn địa lý. Chưa kể, 6 doanh nghiệp có hành vi vi phạm trong lĩnh vực chuyển quyền tác giả và quyền liên quan được Đoàn Kiểm tra liên ngành phòng, chống xâm phạm quyền SHTT của tỉnh phát hiện và xử phạt

hành chính. Cục Hải quan cũng đã tiếp nhận 174 công văn thông báo yêu cầu kiểm tra giám sát về SHTT đối với hàng xuất, nhập khẩu từ Cục Điều tra chống buôn lậu...

Các loại hình vi phạm quyền SHTT chủ yếu là giả nhãn hiệu hàng hoá với các mặt hàng tiêu dùng phổ biến như: bột giặt, sữa hộp, bột ngọt, phụ kiện xe máy, quần áo, thức ăn chăn nuôi... Với phương thức và thủ đoạn là nhập linh kiện/bán thành phẩm vào Việt Nam sau đó chế tác, gia công gắn bao bì, nhãn mác vào sản phẩm để đánh lừa người tiêu dùng. Ngoài ra, các đối tượng còn sử dụng hình thức đăng ký tên thương mại trùng với tên nhãn hiệu đã được bảo hộ với các loại hàng hoá nổi tiếng rồi bán ra thị trường khiến người tiêu dùng rất khó phân biệt thật/giả. Tuy nhiên, các hình thức vi phạm trên địa bàn tỉnh Đồng Nai thường diễn ra với quy mô nhỏ, lẻ.

Hướng dẫn doanh nghiệp về thực hiện thiết lập quyền sở hữu thương mại cho tên sản phẩm và nhãn hiệu hàng hóa

Thời gian qua, công tác đấu tranh chống sản xuất và buôn bán hàng xâm phạm quyền SHTT đã đạt những kết quả nhất định góp phần phát triển sản xuất, bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng, từng bước lành mạnh hoá trong hoạt động kinh doanh trên địa bàn tỉnh. Các doanh nghiệp ngày càng ý thức được tầm quan trọng của việc bảo hộ tài sản trí tuệ nên đã tích cực tham vấn pháp luật và thực hiện đăng ký, xác lập và bảo hộ quyền SHTT. Số lượng doanh nghiệp tham gia đăng ký, xác lập và bảo hộ quyền SHTT tăng lên qua các năm.

Quyền SHTT là quyền của tổ chức, cá nhân đối với tài sản trí tuệ bao gồm quyền tác giả và quyền liên quan đến tác giả, quyền sở hữu công nghiệp và quyền đối với giống cây trồng. Vi phạm về SHTT phổ biến nhất ở nước ta hiện nay chủ yếu là xâm phạm quyền nhãn hiệu, kiểu dáng công nghiệp, xâm phạm sáng chế và tên thương mại.

Vì vậy, thời gian tới, cùng với việc đẩy mạnh tuyên truyền về chính sách pháp luật liên quan đến SHTT trên các phương tiện truyền thông, các lớp tập huấn, chương trình hội thảo, tọa đàm... nhằm nâng cao nhận thức cho người dân, doanh nghiệp, Sở

Khoa học và Công nghệ cũng sẽ phối hợp chặt chẽ với các ban, ngành liên quan và lực lượng công an trên địa bàn tỉnh tăng cường công tác kiểm tra, xử lý những hành vi vi phạm về quyền SHTT.